

SPRAWOZDANIE

Z PIĘCIOLETNIEJ DZIAŁALNOŚCI

KOŁA POLSKICH SŁUCHACZY AKADEMII
EKSPORTOWEJ

»OGNISKO« W WIEDNIU

IX. BERGGASSE 16.

za lata 1909—1914.

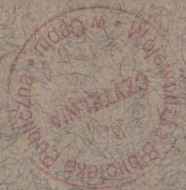
Kolekcja
Emila Kornasia

WE LWOWIE 1914.

NAKŁADEM KOŁA POLSKICH SŁUCHACZY AKADEMII EKSPORTOWEJ.

Czcionkami Drukarni Polskiej, Chorążczyzna 31.

CM KEK

320521

WYCIĄG Z STATUTU

Koła polskich słuchaczy Akademii Eksportowej »Ognisko« w Wiedniu:

- § 1. Koło istnieje w łonie polskiego akademickiego stowarzyszenia „Ognisko” w Wiedniu i nosi nazwę: Koło polskich słuchaczy Akademii Eksportowej „Ognisko”.
- § 2. Celem Koła jest zorganizowanie Polaków studyujących na Akademii Eksportowej w Wiedniu bez różnicy przekonań politycznych i społecznych ku wspólnemu krzewieniu myśli polskiej; wzajemnemu wspieraniu się i rozwijaniu umysłowem, towarzyskiem, materyalnem i fizycznem oraz ku strzeżeniu ich interesów na zewnątrz.
- § 4. Koło składa się z członków zwyczajnych, nadzwyczajnych wspierających i „Starych Strzech”.
- § 5. a) Członkiem zwyczajnym może być tylko Polak, zwyczajny słuchacz Akademii Eksportowej w Wiedniu lub nadzwyczajny słuchacz tejże uczelni, o ile ma inskrybowanych najmniej 17 godzin tygodniowo.
b) Członkiem nadzwyczajnym może być Polak, słuchacz jednej z tutejszych szkół wyższych, oraz tutejszej Akademii handlowej.
- § 7. Członkiem wspierającym jest każdy Polak, który na cele Koła złoży najmniej 20 koron rocznie.

Adres Koła: Wiedeń IX. Berggasse 16. Lokal: IX. Türkenstrasse 17.

„Wiedza i karność są niejako uzbrojeniem duszy ludzkiej do walki z wrogami. Tak samo, jak nie wolno narażać armii na klęskę przez niezaopatrzenie jej w dobrą broń, tak samo każdy Polak powinien się starać, żeby w broń duchową t. j. wiedzę i umiejętność był zaopatrzony lepiej od nieprzyjaciela“.

(St. Szczepanowski: „Myśli o odrodzeniu narodowym“.)

Zorganizowanie Polaków na Akademii Eksportowej nastąpiło późno, gdyż dopiero w jedynastym roku istnienia tej uczelni. Było ono z jednej strony naturalną koniecznością, niejako samoobroną kolegów Polaków, chcących stworzyć ognisko pracy, z drugiej strony miała nam dać ta organizacja sposobność do pielęgnowania myśli polskiej i podstawę do wspólnego przygotowywania się do pracy nad naszym ekonomicznym odrodzeniem. Dalszą побudką do pracy organizacyjnej było uczucie wstydu powodowane wspomnieniem śmiesznie małej ilości Polaków (5), którzy od czasu założenia Akademii (1898) uczelnię tę ukończyli. Przyszłe „Koło“ miało nam dalej dać sposobność niesienia sobie wzajemnej pomocy w studiach.

Te były ważniejsze motywa, które skłoniły kilku kolegów do założenia „Kółka“. Początki były ciężkie; zupełny brak podstawy finansowej nie pozwolił założycielom wywiązać się z zadania tak, jak to oni sobie wyobrażali. Wypełnienie swego programu pozostawili następcom, którzy go nie tylko wykonali, ale ponad ich najśmielsze zamiary rozszerzyli. Już w drugim roku naszego istnienia postanowiliśmy utworzyć sobie podstawę finansową, na którejby mogło się nasze Koło spokojnie rozwijać, członków swych po bratersku wspomagać, ducha narodowego krzewić.

Cel ten został w przeważnej części osiągnięty; instytucje krajowe widząc u nas zapał i chęć do pracy wspomogły nas materialnie. Opierając się na skromnych, tą drogą zebranych, funduszach, poczęliśmy wydawać skrypta do przedmiotów na Akademii wykładanych, chcąc dać tem przedewszystkiem bezpłatną pomoc w studiach członkom naszego Koła, oraz dalej część skryptów sprzedawać kolegom innych narodowości i w ten sposób zapewnić sobie stały dochód. Ze względu na wysokie koszty lub zupełny brak podręczników na Akademii Eksportowej, pomoc, którą da-

liśmy naszym kolegom, wydając skrypta, okazała się bardzo wydatną. Techniczna strona wydawnictwa skryptów zajmowała nam wiele czasu tak, że nie mogliśmy poświęcić zbyt wiele czasu na spełnienie innych zadań i obowiązków Koła; zrezygnowaliśmy zatem z wielkiej części dochodu i oddaliśmy bicie skryptów płatnemu przedsiębiorcy, zastrzegając sobie firmę i cały dochód ze sprzedaży. Teraz następuje intensywne prace reorganizacyjne w Kole. Z kilku ksiązek i próbek towaroznawczych utworzyliśmy niemałą bibliotekę fachową (liczącą 532 tomów) oraz pokaźny zbiór towaroznawczy, który dzięki wydatnemu poparciu polskich fabryk rozwija się bardzo pomyślnie, umożliwiając kolegom zapoznanie się z polskimi wyrazami technicznymi oraz z poszczególnymi gałęziami naszej produkcji.

Mieszcząc się dawniej w kuchence wynajęliśmy lokal, złożony z dwóch pokoi, abonujemy kilka dzienników i kilkanaście innych czasopism. Sekcja odczytowa zajmuje się urządzeniem odczytów, dotyczących przedewszystkiem naszego życia ekonomicznego. Sekcja handlowa stara się o nawiązanie stosunków z polskimi kupcami i przemysłowcami i o bezpłatne ułatwienie zbytu polskich artykułów na rynku wiedeńskim. Ubogich członków wspieramy stypendyami oraz pożyczkami długo- lub krótko terminowymi. By pomódz kolegom w studiach urządzamy w Kole wykłady, książkowania, arytmetyki i towaroznawstwa. Przez wspólne zabawy i sobotnie zebrania staramy się, by węzły braterstwa związane w łonie Koła stały się nierozzerwalnymi na przyszłość, by jedna myśl pracy dla dobra Ojczyzny przewodniczyła nam zawsze, nam idącym do celu ramię przy ramieniu, dłoń w dłoń. Danie społeczeństwu naszemu takich ludzi, to nasz cel pracy w Kole.

Założenie Kółka.

Czas założenia Kółka eksportowców późniejszego Koła polskich słuchaczy Akademii Eksportowej, przypada na początek marca 1909 r. Kilku Polaków, studyjujących wówczas Akademię Eksportową, powzięło myśl założenia Kółka celem skuteczniejszego pielęgnowania myśli polskiej, jakoteż wypowiedania się i porozumiewania co do spraw związanych z tudym naszej Akademii. Koledzy ci wyłonili z pośród siebie Komitet Organizacyjny, które wszedł w porozumienie z polskiem akademickim Stowarzyszeniem „Ognisko“ w Wiedniu, celem utworzenia przytem zrzeszeniu, sekcji słuchaczy Akademii Eksportowej. Porozumienie to nastąpiło d. 12. marca 1909 r. i na najbliższem Walnem Zgromadzeniu „Ogniska“ uchwalono założyć Kółko słuchaczy Akademii Eksportowej.

Ponieważ założenie i utrzymanie Kółka było połączone z większymi wydatkami, zwrócił się Komitet Organizacyjny jeszcze 15. marca 1909 r. do Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie z prośbą o subwencyę; Izba jednakowoż do prośby się nie przychyliła, tłumacząc odmowę brakiem funduszków. W ten sposób zdane było Kółko jedynie na własne siły i mimo, że trudności były bardzo wielkie wyszło z nich zwycięsko i zaczęło rozwijać się normalnie z początkiem nowego roku szkolnego 1909/10.

W pierwszych miesiącach swego istnienia, t. j. do lipca 1909 r. miało Kółko 7 członków. Obrót kasowy wynosił K 35.90, saldo K 4.90 przeniesiono na okres następny. Są to cyfry pierwszego okresu sprawozdawczego; zwiększać się one będą z każdym rokiem, dochodząc w r. 1913 do cyfr wcale pokaźnych (obrótkasowy K5.570.27).

Rok 1909/10 prezesura kol. Aleksandra Bobek-Dunajckiego.

Nowy rok szkolny zaczął się dla rozwoju Koła bardzo pomyślnie: liczba członków wzrosła z 7 na 15. Wskutek większych dochodów wpływających z wkładek i darów członków można było pomyśleć o powiększeniu biblioteki i zaabonowaniu dwóch dzienników.

W tym czasie wyłoniła się myśl założenia zbioru towaroznawczego, któryby dał członkom Koła możliwość odbywania ćwiczeń praktycznych. Zbiorek ten powstał częściowo z darów, częściowo z zakupów. Jako dowód, że Koło rozwijało się o własnych siłach stanowić może fakt, że największa kwota, jaka wówczas wpłynęła z poza Koła, wynosiła rubli 4.

Obrót kasowy wynosił K 138·96, saldo K 47·42 przeniesiono na okres następny. Wydatki na czasopisma wynosiły K 27·05, na bibliotekę K 13·80, inne K 14·01.

Rok 1910/11 prezesura od października do marca prof. Ferdynanda Bromowicza, od marca do października kol. Edmunda Jarzyńskiego.

Rok ten jest nader ważny w rozwoju Koła. Na ten czas przypada szybki wzrost tak ilości członków jak i obrotu kasy, a także wzrost życia towarzyskiego. Zawdzięczamy to przede wszystkim doborowemu składowi członków, a zwłaszcza Wydziału, gotowego do ciężkiej pracy, jaka go w tym czasie czekała. Wspomnieć tu trzeba o działalności prezesa prof. Ferd. Bromowicza. Za jego prezesury wyłoniła się myśl urządzenia z końcem tego roku szkol. z biorowej wycieczki członków naszego Koła do zakładów przemysłowych w Galicyi. Ten projekt obejmował Oświęcim, Jaworzno, Szczakowę, Trzebinę, Kraków, Podgórze, Andrychów, Żywiec, Białą.

Pobódkę do powzięcia projektu tej wycieczki była konieczność dania członkom Koła przynajmniej skromnego poglądu na produkcję polską, przez nas niedostatecznie znaną. Jakkolwiek przyświecał nam tu cel tak jasny i godny poparcia i chociaż Liga Pomocy przemysłowej poczyniła liczne przygotowania, by nam wycieczkę jak najdalej ułatwić, do skutku ona nie doszła, a to z powodu braku funduszy. Na razie tedy odłożono ten projekt do czasu, kiedy znaczniejsze środki finansowe umożliwią wykonanie tego zamiaru.

W drugim okresie tegoż roku szkolnego powstała myśl, aby Polakom studyjującym na Akademii Eksportowej, którzy, nie znając niemieckiej stenografii, nie mogli się odpowiednio przygotowywać do egzaminów i uczelni tej normalnie nie kończyli, umożliwić studia przez wydanie i wypożyczanie im skryptów. W tym celu utworzono komisję skryptową, która dzięki energicznej pracy i doświadczonym radom prof. Bromowicza, pokonała wszystkie trudności natury technicznej i finansowej i w roku sprawozdawczym wydała skrypta za K 776·40.

Wydatki te pokryliśmy na razie sami ze subskrypcji członków. Komisja skryptowa zamknęła swe rachunki dochodami K 1.362·23, oraz wydatkami K 776·40 i saldem K 585·83.

Już w okresie sprawozdawczym odczuliśmy potrzebę urządzenia odczytów treści fachowej i dotyczących przede wszystkim polskich stosunków gospodarczych. Dotycząca uchwała Walnego

Zgromadzenia przybrała realne kształty jako Kurs kooperatyستیczny, który Koło zainicjowało, a który urządził Związek Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie. Uczestnicy tego kursu poddali się odpowiednim egzaminom wykładanych przedmiotów. Na okres sprawozdawczy przypada również sprawienie odznak według projektu kol. Papieskiego.

Obrót kasowy wynosił K 2.639·32. Ilość członków wzrosła na 18. Sekretarz odebrał listów 16, wysłał 22, przeważnie treści informacyjnej. Abonowano 7 czasopism, w tem 4 dzienniki. Biblioteka liczyła już tomów 105, głównie podręczników naukowych. Powiększono również zbiór towaroznawczy, którego jednak uporządkowanie natrafiało na niemałe trudności. Majątek Koła wynosił wedle oszacowania Komisji rewizyjnej K 1.491—. Walnych Zgromadzeń odbyto 3, posiedzeń Wydziału 18.

Rok 1911/12 prezesura od października do marca kol. Edmunda Jarzyńskiego, od marca do października kol. Bolesława Golika.

Okres ten był dla rozwoju Koła nader pomyślny. Był on zebraniem plonów intensywnej pracy lat poprzednich, lat borykania się o podstawę finansową. Był on jak powiada sprawozdanie ówczesnego Prezydium Koła, przełomowym w życiu Koła. Sprawozdanie to podaje dalej: „Śmiało możemy dziś powiedzieć, że organizacja Koła jest już niemal wykończoną, że Koło opiera się dziś na silnych podstawach i że o przyszłość Koła możemy być spokojni“.

Już na wstępie rok ten zaznaczył się silnym przyływem Polaków na Akademię Eksportową, których liczba wzrosła z 18 na 32; był to plon pracy informacyjnej poprzedniego roku. Objaw ten — tak silnego wzrostu Polaków na tutejszej uczelni powitaliśmy z radosnem uczuciem, jako dowód, że społeczeństwo nasze pragnie pracować na niwie tak zaniedbanej gałęzi gospodarstwa narodowego.

Przejęcie znacznego salda (K 537·10) z okresu poprzedniego, pozwoliło nam przez odpowiednie wkłady, zaspokoić długo odczuwane potrzeby Koła. I tak na zbiory towaroznawcze wydano K 41·45, na bibliotekę K 150·32; do dyspozycji komisji skryptowej przeznaczono K 305—. Pomyślny stan Koła pozwolił nam na rozpoczęcie funduszu stypendyjno-pożyczkowego, przez dotowanie go kwotą K 110—. Kwotę tę wypłacono tytułem stypendyum jednemu z ubogich kolegów. Życie Koła szło w tym okresie torem normalnym. Odbyto 6 Walnych Zgromadzeń, w tem 4 nadzwyczajne oraz 24 posiedzeń Wydziału. W okresie sprawozdawczym uchwalono prowadzić dokładną ewidencję członków opuszczających Akademię, by móc z nimi być w ścisłych stosunkach, by korzystać z ich informacji o warunkach pracy i stosunkach w miejscach ich pobytu w Polsce lub zagranicą.

Praca komisji skryptowej przedstawia się dodatnio; wydano drugim nakładem pewne skrypta dla kursu ogólnego (Allgemeine Abteilung), dla kursów wieczornych, oraz na I. rok Akademii; ogółem do 14 przedmiotów. Wydawnictwo nie obliczone na zbyt w jednym roku, wymagało wielkich wkładów, nie dając zysków. To też, gdy kwota K 305—, na wydawnictwo przeznaczona, okazała się niewystarczającą, musiało się Koło zwrócić do Rady Naczelnej „Ogniska“ z prośbą o pomoc, oraz do własnych członków z prośbą o subskrypcję. Komisja pożyczkowa „Ogniska“ udzieliła Kołu krótkoterminowej pożyczki K 200—; tytułem zaś subskrypcji wypłacili członkowie Koła K 815—. Gdy jednak i te kwoty okazały się niedostatecznymi, stanęło Koło wobec alternatywy: zamknięcia wydawnictwa bez strat lub zwrócenia się o pożyczkę do Wydziału krajowego i galicyjskich Izb handlowych i przemysłowych. Wydział krajowy subwencji odmówił, natomiast Izby brodzka, krakowska i lwowska udzieliły nam subwencji bezzwrotnej w łącznej kwocie K 800—.

Do uzyskania wymienionych subwencji przyczyniła się w znacznej mierze Liga Pomocy przemysłowej we Lwowie i sama uchwaliła dla Koła zasiłek w kwocie K 150—, płatnych w pierwszych miesiącach roku następnego. Zasileni w nowe fundusze, postanowiliśmy obrócić je na dalsze wydawnictwo skryptów, by w ten sposób wydać je do wszystkich przedmiotów, wykładanych na Akademii. Dobroczynne skutki, jakie wypłynęły dla Polaków z istnienia skryptów okazały się już w tym roku; świadczą o tem lepiej jak przedtem złożone egzamina i co za tem idzie uzyskanie dobrego imienia zdolnych i pracowitych słuchaczy.

Celem poinformowania młodzieży polskiej o organizacji i znaczeniu Akademii Eksportowej dla naszego handlu i przemysłu wydaliśmy odezwę do abiturientów szkół średnich. Skutki tej odezwy okazały się w następnych okresach sprawozdawczych.

Co do cyfr, to przedstawiają się one w porównaniu z cyframi okresu poprzedniego następująco: ilość tomów biblioteki wzrosła z 105 na 153, a wartość po odliczeniu 20% umorzenia K 919·98; wartość zbioru towaroznawczego osiągnęła cyfrę K 84·45, ilość czasopism wzrosła z 7 na 12 (w tem sześć dzienników), ilość listów wysłanych z 22 na 148, otrzymanych z 16 na 99. Obrót kasowy z K 2.639·32 na 2.921·42. Z funduszu stypendyjnego udzielono subwencji w kwocie K 205—.

Rok 1912/13 prezesura kol. Zygmunta Skowrońskiego.

Rok sprawozdawczy przyniósł nam przesilenie, które wyniknęło z połączenia dwóch rodzajów pracy w Kole; pracy nad skryptami natury techniczno-handlowej i pracy ściśle wewnętrznej, ideowej. Jakkolwiek skrypta przynosiły i przynoszą nam stałe dochody, przecież członkowie Koła tracili wiele energii, zwłaszcza

na prowadzeniu strony technicznej wydawnictwa i wobec tego tylko nie wiele czasu mogli poświęcać innym obowiązkom wobec Koła i Akademii; dlatego też widzimy osłabienie życia towarzyskiego. Poprawienie złego i mimo to kontynuowanie pracy pozytywnej było zadaniem nowego Wydziału, na którego czele stanął kol. Zygmunt Skowroński.

Na pierwszym Walnem Zgromadzeniu postanowiliśmy, gwoli wzmocnienia życia towarzyskiego, wynająć własny lokal, gdyż dotąd korzystaliśmy z gościnności Rady Naczelnej „Ogniska”; uchwałę tą wprowadziliśmy w czyn dopiero w roku 1913/14, a to ze względów finansowych. Nadto zapragnęliśmy wejść w kontakt z naszym światem handlowym i przemysłowym, by dać mu poznać nasze cele i naszą pracę. Żywy stosunek utrzymywaliśmy zwłaszcza z Ligą Pomocy przemysłowej oraz z polskimi fabrykami, które wzbogaciły nasz zbiór towaroznawczy pięknymi kolekcjami próbek fabrykatów i surowców rodzimych.

W ten sposób dzięki ofiarności naszych fabryk wzrosła wartość naszego zbioru towaroznawczego z K 84·45 w r. 1911/12 na K 350.— w roku sprawozdawczym. W tym roku polecono kol. gospodarzowi sprowadzić wyroby fabryk polskich i wystawić je na sprzedaż w kramiku Koła. Obrót kasy gospodarza wynosił K 300·70, a zysk netto K 24·42. Sprowadzono wyroby Piaseckiego, Sobolewskiego, Gurgula, Bełdowskiego, Niemojewskiego.

Obrót kasowy wzrósł z K 2.639·32 w r. 1911/12 na K 5.570·27. Wskutek częstej korespondencji z fabrykami polskimi widzimy wzrost agend sekretarskich: listów wysłano 358, otrzymano 302, (148—99 w roku ubiegłym). Żywą była korespondencja z Ligą Pomocy przemysłowej we Lwowie, która wypłaciła nam w tym roku subwencję K 150.— i zasiła bibliotekę naszą dwoma egzemplarzami skrowidza przemysłowo-handlowego, za co instytucji tej składamy serdeczne podziękowanie.

Z powodu licznych wydatków, jakie pochłonęły biblioteka i wydawnictwo skryptów, musieliśmy ograniczyć liczbę czasopism na 5 dzienników i 5 innych pism peryodycznych. Liczba członków wzrosła z 32 w okresie poprzednim na 40. Do biblioteki przybyła wielka ilość skryptów z magazynu Koła, która to wzbogacona zakupionemi książkami wzrosła z 153 tomów na 441, docożdząc do wartości K 3.775·94. Z funduszu stypendyjnego wypłacono tytułem subwencji K 195.—. Walnych Zgromadzeń odbyto 6, w tem 4 nadzwyczajne; posiedzeń Wydziału odbyto 19.

Uznając, jak wielkie znaczenie dla naszej przyszłej pracy będzie miała znajomość warunków rozwoju produkcji handlu w Polsce, postanowiliśmy poznać je, przez odbycie praktyk wakacyjnych kolejno w trzech zaborach. W roku sprawozdawczym mieliśmy poznać stosunki w zaborze austriackim. W tym celu zwróciliśmy się do Ligi Pomocy przemysłowej z prośbą o pośredniczenie w uzyskaniu tych praktyk. Plan ten,

dzięki życzliwemu poparciu wspomnianej instytucji, doszedł do skutku i w ten sposób otrzymaliśmy na czas wakacyjny 5 miejsc w przedsiębiorstwach handlowych i przemysłowych *). Koledzy, biorący udział w praktykach wakacyjnych odnieśli bardzo wielką korzyść, mając możność porobienia spostrzeżeń, opartych na faktach obserwowanych, dotyczących warunków rozwoju naszej produkcji i naszego handlu.

Korzystne wrażenie, jakie zrobiło na nas sprawozdanie kolegów, biorących udział w wspomnianych praktykach wakacyjnych, przyczyniło się do liczego zgłaszania się kolegów na studia praktyczne, które skierujemy na wakacje roku 1914 do zaboru rosyjskiego. Wyszukania odpowiednich miejsc podjął się prezes Koła naszego z roku 1909/10 kol. Aleksander Bobek-Dunajewski, kierownik ekspozytury austr. Muzeum handlowego w Warszawie.

Ważnym momentem dla nas, jako słuchaczy Akademii Eksportowej było w roku sprawozdawczym wznowienie starań o uzyskanie od rządu zmiany Akademii Eksportowej na *Wszecchnicę handlu*, co pociągnęłoby za sobą zmianę organizacyi naszej uczelni nie pozwalającej na specjalizowanie się tak, jak na to pozwalała wyższe szkoły handlowe w Niemczech, Francji lub w Belgii. Żądania swe zmanifestowali słuchacze trzynieowym strajkiem, który pociągnął za sobą zamknięcie (o miesiąc wcześniej) półrocza zimowego. Celu jednak nie dopięto, a jedyną korzyścią pozytywną, jaką osiągnięto było zaznajomienie opinii publicznej z tak ważną i palącą sprawą.

Kwestya ta była poruszona na kilku konferencyach w kołach przemysłowo-handlowych zaboru austriackiego, a na ostatniej konferencji odbytej 20. b. m. w lwowskiej Izbie handlowej i przemysłowej przy współudziale Izby przemysłowej i handlowej krakowskiej, Centralnego Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego, Krajowego Związku przemysłu we Lwowie, oraz Ligi Pomocy przemysłowej, po obszernej dyskusyi wyrażono zdanie, że należy bezwarunkowo zreorganizować Akademię Eksportową w Wiedniu w kierunkach, aby w znacznie większej mierze uwzględniono stronę praktyczną, oraz aby słuchaczom dać możność specjalizowania, a to przez wprowadzenie wolności wyboru przedmiotów.

Dziękujemy za to serdecznie wspomnianym instytucjom, które dały nam swem wystąpieniem dowód, że zależy im na tem, by Polacy tu studujący otrzymali wykształcenie jak najstarsze, którego mogli użyć ze skutkiem jak najpomyślniejszym dla dobra Ojczyzny.

*) Wskutek przeszkody, jaka istniała w tem, że praktyki te były prze-
ważnie bezpłatne, brało w nich udział tylko dwóch kolegów w Lidze P. p.
(Muzeum eksportowe) bezpłatna, i w Banku przemysłowym we Lwowie
płatna.

Sluchacze Akademii Eksportowej, a takze i Koło nasze, które zajmuje między związkami narodowościowymi tej uczelni, miejsce wybitne, z drogi, dążącej do zmiany organizacji Akademii nie zjeździe i cel ten osiągnie w niedalekiej przyszłości.

Rok 1913/14 prezesura od października do marca kół. Zygmunta Skowrońskiego, od marca kół. Zygmunta Vetulaniego.

Okres ten, nie doprowadzony w sprawozdaniu do swego końca zaznaczył się wzrostem liczby członków Koła z 40 na 47. Koledzy, którzy przybyli przynieśli ze sobą wiele energii i zapału i wogóle wiele tych cech dodatnich, które obecnie naszą młodzież szkół średnich w wybitny sposób charakteryzują. Jest to plan pracy drużyn skautowych. Wskutek tego doboru kolegów następuje w okresie sprawozdawczym zacieśnienie się węzłów przyjaźni i braterstwa oraz silny rozwój życia towarzyskiego. By to życie towarzyskie wzmocnić, ułatwić wymianę myśli urządziliśmy w okresie sprawozdawczym sobotnie zebrania, których częściami składowymi były: odczyt dyskusyjny oraz zabawa towarzyska. Starać się o to musiała wybrana na Walnem Zgromadzeniu sekcya odczytowa. Te wesołe, pełne szczerego humoru zebrania sobotnie spełniły swój cel w zupełności, dając miłą rozrywkę po pracy i przyczyniając się znacznie do zbliżenia i wzajemnego poznania się kolegów.

Tego roku powołaliśmy do życia również komisję naukową, mającą na celu powtarzanie z kolegami materiału wziętego na Akademii Eksportowej. Zadanie to podjęli koledzy z wyższych lat i w ten sposób wykładano po jednej godzinie tygodniowo: towaroznawstwo, książkowanie, arytmetykę handlową, nadto zaprowadzono konserwację języka rosyjskiego. Kursy te były wcale licznie odwiedzane, a liczba słuchających wynosiła 10—15.

Mimo intensywnej pracy wewnątrz Koła, nie zrywaliśmy bynajmniej stosunków z polskimi Kołami handlowo-przemysłowem; korespondencja była w dalszym ciągu żywą, a fabryki polskie zasilały nas w dalszym ciągu próbkami, któremi powiększaliśmy stale nasz, dzisiaj już wcale pokaźny, zbiór towaroznawczy.

I tak w obydwu ostatnich okresach sprawozdawczych przysłali nam:

Firma J. Baczewski, Lwów, próbki likierów i rumu (22 próbek),

Browar XX. Sanguszków, Tarnów, próbki dotyczące przemysłu browarnianego,

Browar barona J. Goetza, Okocim, próbki dotyczące przemysłu browarnianego,

Browar Arcyksiążęcy, Żywiec, próbki dotyczące przemysłu browarnianego,

Firma St. Majewski, Pruszków, fazy fabrykacji ołówków,

I. Gal. Fabryka piór stal., Husiatyn fazy fabrykacji piór,

Firma Adam Piasecki, Kraków, próbki kakao i czekolady,

Firma Rudolf Herliczka, Kraków, kolekcya tutek,
Cukrownia, Przeworsk, fazy fabrykacyi cukru (28),
Czytelnia polska, Przybram, kolekcya minerałów,
Kol. J. Jarzyński, Antwerpia, próbki artykułów kolonialnych,
JWPanna J. Skuliczówna, Sambor, szereg próbek wosku
ziemnego.

Rząd. fabryka olejów mineralnych, Drohobycz, próbki benzyny i parafiny,

Krak. fabryka szczotek i penzli, Kraków, próbki szczeci i materiałów pokrewnych,

JWPani F. Kallenbachowa, Lwów, próbki wełny i fotografie kilimów.

Za dowody tak wielkiej dbałości dziękujemy tu wszystkim fabrykom i producentom, którzy wzbogacili nasz zbiór towaroznawczy. Zwracamy się równocześnie do innych fabryk z prośbą, aby nie chciały o nas zapominać.

Na I. Walnem Zgromadzeniu tego okresu powołano do życia również sekcję handlową, mającą na celu ułatwienie zbytu na rynku wiedeńskim pewnym, na eksport nadającym się artykułom polskim. Zaczęto od kilimów. Jednakowoż trudności sprzedawania tych wyrobów w środowisku dla naszego przemysłu nieprzychylnie usposobionem, zwłaszcza wobec artykułów tak specyficznie swoich, jakimi są kilimy, jakoteż trudności leżące w zbyt jeszcze wysokiej cenie kilimów, nie pozwoliły nam na definitywne załatwienie transakcyi. Przeciwnościami, lubo wielkimi, nie zrażamy się i żywimy nadzieję, że w przyszłym półroczu zbyt dla tych naszych artykułów znajdziemy.

W okresie sprawozdawczym wznowiono również starania o uzyskanie reorganizacyi Akademii Eksportowej — tego roku ze skutkiem już pomyślniejszym, gdyż ministerya oświaty i handlu wzięły pod obrady projekt reorganizacyjny grona profesorów Akademii. Tegoroczny strejk trwał przeszło miesiąc.

Co do cyfrowego stanu Koła przytaczamy prócz powyższych danych następujące, przyczem zwracamy uwagę, że są to cyfry jedynie za jedno półrocze.

Obrót kasowy wynosił K 4.255·27, majątek Koła K 13.027·22, biblioteka: ilość tomów 532, map 2, wartość K 3.141·73; ilość tomów wypożyczonych 365. Zbiory towaroznawcze przedstawiają wartość K 400—, czasopism abonowano 11, w tem 5 dzienników. Podnieść tu musimy fakt, że większość czasopism przychodziła nam zupełnie darmo, a część po znacznie niższej opłacie. Za tę przychylność Redakcyi serdecznie Im dziękujemy. Sekretarz wysłał listów 74, otrzymał 50. Na sekcyi odczytowej wygłoszono cztery odczyty: 1. kol. Zygmunt Vetulani: „O stanie kupieckim w Polsce“, 2. kol. Jan Pilat: „O towarstwach akcyjnych“, 3. kol. Leon Orłowski: „Pewne rysy charakteru narodowego a rozwój ekonomiczny“, 4. kol. Zygmunt Vetulani: „Gospo-

darcze znaczenie domów towarowych“. Ilość obecnych 25—35. Fundusz stypendyjny udzielił w okresie sprawozdawczym jedno stypendyum w wysokości K 200.—.

* * *

Tych parę faktów i cyfr z historii rozwoju naszego Koła podajemy do wiadomości szerszego ogółu, a przede wszystkim kół pośrednio i bezpośrednio zainteresowanych rozwojem tego małego posterunku naszej pracy narodowej, w nadziei, że społeczeństwo oceni należycie te wysiłki garstki młodzieży, podda je surowej a sprawiedliwej krytyce, a zrozumiawszy, co w tych dążeniach mieści się szczerego, młodzieńczego zapału, poprze nasze usiłowania czy to radą, wytykając usterki, czy to pójdzie nam z pomocą materyalną lub też moralną, rozszerzając nasze idee wśród młodzieży, którą zawsze z otwartem sercem w nasze szeregi przyjmujemy, niosąc jej braterską pomoc.

Za Wydział:

Karol Ripa
sekretarz.

Zygmunt Vetulani
prezes.

Władysław Grabowski
wiceprezes.

STAN KASY KOŁA P. ŚL. A. E.

ZA CZAS OD 1. LISTOPADA 1913 DO 28. MARCA 1914.

DOCHODY ZA		K	h	ROZCHODY NA		K	h
Saldo z poprzedniego okresu		551	91	Wydawnictwo skryptów		544	88
Wpisowe i wkładki członków		330	—	Stypendya i pożyczki		275	—
Kaucyje biblioteki		240	—	Wpłaty do Wr Bankverein		1020	—
% z funduszu żel. » Ogniska «		20	—	Wydatki gospodarskie		212	92
Sprzedaż skryptów		375	70	Zwrot kaucyi		90	—
Zwrot pożyczek krótkoterminowych		133	50	Komisję wakacyjną		30	—
Podjęte z Wr Bankverein		792	37	Bibliotekę		136	35
Dochody gospodarskie		18	25	Czasopisma		39	—
Zwrot salda komisji wakacyjnej		16	18	Splątę długu » Ogniska «		40	—
				Wydatki sekretarskie		14	—
				Zbiory towaroznawcze		5	—
				Wydatki różne		22	12
				Saldo na okres następny		48	64
		2447	91			2447	91

Tadeusz Drobniak m. p.
skarbnik.

Cyfrowy rozwój Koła P. Sł. A. E.

LATA SZKOLNE	1909	1909/10	1910/11	1911/12	1912/13	1913/14*)
Ilość członków	7	15	18	32	40	47
Obrót kasowy K.	35.90	138.96	2639.32	2921.42	5570.27	4255.27
Ilość tomów biblioteki	1	7	105	153	441	532 ₂
Wartość biblioteki K.	0.72	14.52	×	919.98	3775.94	3141.73
Ilość listów odebranych — wysła- nych	×	×	16 — 22	99 — 148	302 — 358	50 — 74
Wartość zbioru towaroznawcz. K.	—	×	×	84.45	350. —	400. —
Ilość czasopism	—	2	7	12	10	11
Wysokość subwencji udzielonych członkom K.	—	—	—	205. —	195. —	200. —
Majątek Koła	×	×	1491. —	×	×	13.027.22

Karol Ripa, m. p.
sekretarz.

*) Cyfry dotyczą działalności Koła za czas od 1. października 1913 do 28 marca 1914.
 ×) Brak dotyczących cyfr.

Zarząd Koła p. sł. A. E. „Ognisko“ w Wiedniu

wybrany na Walnem Zgromadzeniu Koła dnia 27. marca 1914.

Prezes: Zygmunt Vetulani.

Wiceprezes: Władysław Grabowski.

Sekretarz I: Karol Ripa.

„ II: Zbigniew Cieszewski.

„ III: Antoni Prokop.

Skarbnik: Tadeusz Drobnik.

Bibliotekarz I: Alfons Kuc.

„ II: Kazimierz Wójcicki.

I zawiadowca zbiorów towaroznawczych: Tadeusz Odrzywolski.

II „ „ „ Eugeniusz Mielnik.

Gospodarz I. Tomasz Kobielus.

Gospodarz II. Wanda Bielska.

Sekcje:

odczytowa: przew. Leon Orłowski, zast. przew. Tadeusz Odrzywolski

handlowa „ Wład. Zaleski, „ „ Tadeusz Drobnik

przedsiębiorstw „ Stan. Próchnicki „ „ Izabella Kulczycka

skryptowa „ Henryk Linderski, „ „ Jan Rudnicki.

W skład komisji rewizyjnej weszli: Felicyan Madeyski, Stanisław Próchnicki i Błażej Ważny.

Delegatami do Rady Naczelnej „Ogniska“ pozostali: Zygmunt Vetulani i Stanisław Próchnicki.

Delegatem do „Bratniej Pomocy“ „Ogniska“: Stanisław Zakrzewski.

Spis członków Koła p. sł. A. E. na rok 1913/14.

A. Członkowie zwyczajni.

1. Albrecht Stanisław	22. Orłowski Leon
2. Beck Józef	23. Olezewski Kazimierz
3. Broczkowski Tadeusz	24. Passakas Miecz prof. ak. handl.
4. Cieszewski Zbigniew	25. Pilat Jan
5. Ciszewski Tadeusz	26. Próchnicki Stanisław
6. Czerkiewicz Stanisław	27. Prokop Antoni
7. Dreksler Tadeusz	28. Riess Witold
8. Drobnik Zygmunt	29. Ripa Karol
9. Ficki Zygmunt	30. Rudnicki Jan
10. Grabowski Władysław	31. Skowroński Zygmunt
11. Karbowiak Tsdeusz	32. Vetulani Zygmunt
12. Kobielski Tomasz	33. Ważny Błażej
13. Korpiński Zdzisław	34. Weldon Otto
14. Krówczyński Zbigniew Dr. pr.	35. Winter Mieczysław
15. Kuc Alfons	36. Wojański Jakób
16. Kuryłowicz Jerzy	37. Wójcicki Kazimierz
17. Linderski Henryk	38. Wojtasiewicz Zbigniew
18. Łepkowski Stanisław	39. Wójtowicz Jan
19. Madeyski Felicyan	40. Woźniak Stanisław
20. Mielnik Eugeniusz	41. Zaleski Władysław
21. Odrzywolski Tadeusz	42. Zakrzewski Stanisław

B. Członkowie nadzwyczajni.

43. Bielska Wanda	45. Kodrębski Kazimierz
44. Kamiński Józef	46. Kulczycka Izabella
47. Próchnicki Aleksander.	

Wojewódzka Biblioteka
Publiczna w Opolu

CM KEK 320521

000-320521-00-0

Po informacji dotyczące studyów na Akademii Eksportowej oraz agend Wydziału lub sekcji Koła należy się zwracać, załączony znaczki na odpowiedź, pod adresem;

Koło polskich słuchaczy
Akademii Eksportowej „Ognisko“
Wiedeń, IX. Berggasse 16.